

دستورالعمل تألیف و ترجمه کتاب

ماده ۱) به منظور حمایت از تألیف کتب و ترجمه منابع علمی و معتبر و مورد نیاز دانشجویان که براساس سرفصل دروس مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی در رشته‌های علوم پزشکی تدوین شده باشد، کمیته‌ای تحت عنوان کمیته تألیف و ترجمه به منظور بررسی امور مربوط به تألیف و ترجمه و ارزیابی صلاحیت انتشار آثار علمی، درسی و کمک درسی در زمینه علوم پزشکی مسئول این امر می باشد. هر اثر ارزنده علمی در زمینه علوم پزشکی که از طرف اعضای هیأت علمی و غیر هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین جهت ارزیابی و چاپ پیشنهاد گردد می بایست به تصویب این کمیته رسیده و مراحل مندرج در آئین نامه کمیته تألیف و ترجمه دانشگاه علوم پزشکی قزوین را طی نماید.

تبصره: در خصوص مواردی که ارائه دهنده اثر هیچگونه رابطه استخدامی با دانشگاه نداشته باشد، موضوع در کمیته تألیف و ترجمه مطرح و با نظر کمیته اقدام خواهد شد.

ماده ۲) کلیه آثار تألیف و ترجمه، گردآوری و خلاصه سازی که با آرم دانشگاه علوم پزشکی قزوین انتشار می یابند می بایست قبل از انتشار توسط مولف یا مترجم دارای مجوز کمیته تألیف و ترجمه استفاده از آرم دانشگاه برای آنان باشند. لذا در غیر این صورت مسئولیت حقوقی و قانونی استفاده از آرم دانشگاه برعهده مولف یا مترجم خواهد بود.

ماده ۳) تعاریف برخی از اصطلاحات به کار رفته در این آیین نامه به شرح زیر است:

تألیف: نوشته ای است که صاحب (صاحبان) آن با جمع آوری، تنظیم و تحقیق در آثار، نظریات، اندیشه ها، دستاوردها و تحقیقات محققان مختلف حول موضوعی خاص به همراه نتایج کارهای تحقیقاتی خود در کنار نظریات سایر صاحب نظران آن را مکتوب نمایند. به طور کلی تألیف مشتمل بر مجموعه‌ای از داده‌های علمی و نظریات پذیرفته شده است که براساس تحلیل جدید و یا ترکیب مبتکرانه ساماندهی می‌شود و معمولاً توأم با نقد و یا نتیجه‌گیری است. در خصوص تألیف باید حداقل ۳٪ منابع از نتایج پژوهش‌های نویسنده باشد. ویژگی های یک تألیف به صورت خلاصه چنین است:

- انتخاب یک موضوع مورد توجه مجامع علمی
- جمع آوری نظرات مختلف درباره موضوع انتخاب شده
- جهت دادن به نظرات بر اساس یک محور مشخص
- ترتیب نظرات مختلف و ربط بین آنها و افزودن نتایج تحقیقات خود به مبحث مورد نظر

۱- حجم و تعداد صفحات کتب تألیفی با فونت ۱۲ و قطع وزیری (۱۸ سطری) باید معادل حداقل ۱۰۰ صفحه باشد به شرط آنکه بیش از ۲۰٪ حجم کتاب مربوط به تصاویر و جداول نباشد.

۲- تعداد رفرنس یک کتاب تالیفی حداقل ۳۰ رفرنس خواهد بود که حداقل 30% منابع می بایست از نویسندگان کتاب و رفرنسهای ارائه شده توسط نویسنده باید حاصل پژوهش های Original Article که در طی ۱۰ سال اخیر چاپ شده باشد و در متن کتاب به نتایج این پژوهشها رفرنس داده شده باشد.

تبصره ۱: در ۱۰۰ صفحه بعدی به ازای هر ۵۰ صفحه اضافه شده ۱۰ رفرنس به رفرنس ها اضافه گردد.

تبصره ۲: موضوع کتاب: باید در حیطه ی تخصصی و یا در حیطه ی پژوهشی مولف باشد.

تبصره ۳: در موارد کتاب های اطلس، محدودیتی از نظر تعداد تصاویر و جداول وجود ندارد.

ترجمه: اثری است که مستقیماً از زبان های خارجی به زبان فارسی یا بالعکس با حفظ اصالت متن اصلی برگردانده شود.

تدوین (گردآوری): اثری است که از طریق گردآوری مطالب علمی از کتاب ها یا مقالات به گونه ای منسجم پدید آمده باشد.

ماده ۳) در صورتی که دارای شرایط ذکر شده تالیف باشد کتاب «گردآوری» تلقی شده و مشمول مقررات خاص آن خواهد بود.

ماده ۴) شرح وظایف کمیته تالیف و ترجمه:

- بررسی و ارزیابی درخواست های اعضای هیأت علمی و غیر هیأت علمی جهت تالیف یا ترجمه در زمینه علوم پزشکی
- بررسی اثر از لحاظ محتوا و تأیید نوع اثر با توجه به تعاریف ذکر شده در ماده ۳
- ارزیابی و بررسی کارشناسانه آثار مذکور
- تصمیم گیری نهائی در مورد حمایت از چاپ اثر
- کمیته تالیف و ترجمه می تواند حسب ضرورت برای گروه های بالینی و گروه هایی که کتاب درسی ندارند یا کتابهای درسی آنها محدود است به محققین پیشنهاد تالیف و ترجمه کتاب بدهد و افراد واجد شرایط در هر گروه بصورت دسته جمعی کتابی را تالیف نمایند.

ماده ۵) ترکیب اعضاء کمیته تالیف و ترجمه عبارتست از: رئیس دانشگاه، معاون تحقیقات و فناوری، مدیر پژوهشی، کارشناس مسئول تالیف و ترجمه، نمایندگان دانشکده ها (یک نفر عضو هیأت علمی به پیشنهاد رؤسای دانشکده ها و تأیید معاون تحقیقات

و فناوری دانشگاه)، معاون آموزشی دانشگاه یا نماینده ایشان که باید از اعضای هیئت علمی دانشگاه باشد، رئیس گروه اطلاع رسانی و منابع علمی، دو نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه که صاحب تالیف یا ترجمه باشند و توسط معاون تحقیقات و فناوری انتخاب شده باشند.

ماده ۶) اعضای کمیته تالیف و ترجمه با پیشنهاد معاون تحقیقات و فناوری و با حکم ریاست دانشگاه به مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند.

ماده ۷) اعضای کمیته موظفند پس از طی مراحل داوری کتاب، کتاب تالیفی، گردآوری یا ترجمه شده را بررسی و در جلسات کمیته که به دعوت معاونت تحقیقات و فناوری برگزار می‌شود شرکت و نظریه خودشان را اعلام نمایند.

ماده ۸) ویژگی های مورد لزوم کتاب ها تالیفی و تدوینی:

- ❖ فهرست مطالب در ابتدای کتاب آورده شود.
- ❖ نمایه (ایندکس) در انتهای کتاب آورده شود.
- ❖ ترجیحا منابع مورد استفاده در پایان هر فصل ارائه شود.
- ❖ کلیه اصطلاحات لاتین معادل یابی شده و در زیر نویس ارائه گردد.
- ❖ منابع بر اساس (شیوه استناد دهی و رفرنس نویسی و نکوور) نوشته شود.
- ❖ ترجیحا در ابتدای هر فصل اهداف مربوطه و در انتهای آن خلاصه مطالب آورده شود.
- ❖ منابع مربوط به شکل ها ، یا نمودارها در ذیل آنها در مورد جداول در بالای آنها ذکر شود.
- ❖ وضعیت کتاب از نظر تالیف، تدوین و یا ترجمه مشخص شود و از ذکر مواردی مثل گرد آوری و ترجمه و یا تالیف و ترجمه و ... خودداری گردد.
- ❖ درخصوص کتابهای آموزشی، ارائه سؤالات استاندارد در پایان هر فصل ضروری است.

ماده ۹) مراحل ارائه کتاب تالیفی یا تدوینی می بایست مطابق با فلوچارت ارائه شده در سایت کمیته تالیف و ترجمه انجام پذیرد.

تبصره ۱) در صورتی که ارائه فرمت نهایی کتاب به دلیل غیر موجه به تشخیص کمیته بیش از ۲ ماه از زمان مقرر، به تأخیر افتد کمیته هیچگونه حمایتی در مورد کتاب نخواهد داشت.

ماده ۱۰) مراحل ارائه کتاب ترجمه :

- ارائه درخواست ترجمه از سوی عضو هیأت علمی و غیر هیأت علمی به همراه فرم تکمیل شده ترجمه کتاب جهت بررسی مقدماتی آن و تأیید ضرورت ترجمه کتاب
- استعلام درخصوص ترجمه کتاب از وزارت متبوع و سایر دانشگاهها و در صورت تأیید کمیته استعلام در خصوص سابقه ترجمه کتاب از وزارت متبوع
- دریافت پاسخ استعلام حداکثر تا یکماه پس از درخواست و اطلاع به مترجم جهت شروع ترجمه کتاب در صورت تکراری نبودن اثر
- در صورت تصویب کتاب، مترجم موظف است حداکثر ۲ ماه بعد از اخذ موافقت کمیته، نسبت به تحویل ترجمه حداقل ۲ فصل از کتاب که کمتر از ۲۵٪ حجم کتاب نباشد همراه با متن اصلی اقدام نماید.
- تعیین داور توسط کمیته تالیف و ترجمه. از داوران انتظار می رود حداکثر ظرف مدت ۱ ماه نسبت به تکمیل فرم داوری و ارسال آن به کمیته اقدام نمایند.

تبصره ۱) در صورتی که در طی مدت مقرر، نظرات داوری به کمیته تحویل نشده باشد، جهت پیشگیری از به تأخیر افتادن فعالیت نویسنده، کمیته نسبت به انتخاب داور جایگزین اقدام خواهد نمود.

تبصره ۲) اگر کتاب ایراد ترجمه ای جدی داشته باشد لازم است مترجم نسبت به معرفی ویراستار مجرب مورد تأیید خود به کمیته اقدام نماید تا زیر نظر ایشان ترجمه بطور کامل بازننگری گردد. بدیهی است حق الزحمه ویراستار از میزان حق الترجه کتاب کسر خواهد گردید.

- بررسی نظر داوران توسط کمیته و اعلام نظرات آنها به مترجمین جهت اصلاح. مترجم موظف است حداکثر پس از ۴ ماه کل کتاب را جهت داوری نهایی به کمیته تحویل نماید. کل کتاب برای داوری نهایی به داوران ارسال می گردد و انتظار می رود داوران حداکثر در مدت ۲ ماه نسبت به اعلام نظرات خود به کمیته اقدام نمایند.

تبصره ۳) یک ماه پس از اتمام زمان قید شده کمیته هیچگونه حمایتی در مورد کتاب نخواهد داشت، مگر در شرایط استثنایی و به تشخیص و صلاحدید اکثریت اعضا.

- بررسی مجدد کتاب از نظر اصلاحات انجام شده در کمیته تالیف و ترجمه
  - در صورت مثبت بودن ارزیابی ارائه تأییدیه علمی و مجوز استفاده از آرم دانشگاه در جلد کتاب
- تبصره ۴) در خصوص کتاب های ترجمه شده، نباید بیش از ۲ سال از تاریخ آخرین ویرایش متن کتاب اصلی گذشته باشد. تشخیص در این مورد به عهده کمیته تالیف و ترجمه می باشد.

تبصره ۵) برای پذیرش آثار ترجمه‌ای ارائه حداقل یک چهارم از حجم اثر (مشروط به اینکه از یک فصل کمتر نباشد) و برای تأیید نهایی اثر ترجمه شده تأیید حداقل ۲ داور کافی است.

تبصره ۶) در صورتی که فعالیت متقاضی ترجمه در هر یک از مراحل مذکور متوقف شود باید مراتب انصراف و علت آن کتاب ها به کمیته اعلام گردد.

تبصره ۷) در صورت ترجمه کتاب توسط دانشجویان، یکی از اعضای هیأت علمی و یا غیر هیأت علمی کار نظارت بر ترجمه کتاب را برعهده گرفته و کلیه مکاتبات اداری با استاد ناظر (عضو و هیأت علمی و غیر هیأت علمی) صورت می‌گیرد.

تبصره ۸) در مورد کتابهای ترجمه لازم است در فواصل معین، گزارش پیشرفت کار از مترجمین اخذ گردد و حداکثر ظرف مدت تعیین شده در فرم پیشنهادی اولیه کل ترجمه تحویل گردد.

تبصره ۹) در مورد کتابهای ترجمه باید توجه داشت که در زمان درخواست، از چاپ مورد نظر اصل کتاب ترجمه ای به بازار ارائه نشده باشد. این موضوع با استعلام از گروه تخصصی مربوطه برای اعضای کمیته مشخص خواهد شد.

تبصره ۱۰) حداقل حجم کتاب ترجمه با فونت ۱۲ و قطع وزیری (۱۸ سطری) باید معادل ۱۰۰ صفحه باشد.

تبصره ۱۱) در صورتی که مترجم برای ترجمه متن از نویسنده اصلی کتاب مجوز رسمی در اختیار دارد لازم است کپی آن را ضمیمه نماید.

ماده ۱۱) مراحل ارائه کتاب تدوینی (گردآوری و چکیده)

۱) تهیه چکیده از متون اصلی کتاب های معتبر علمی بلامانع است

۲) تمامی بندهای مربوط به بخش ترجمه در این مورد نیز مصداق دارد

۳) میزان حمایت از چکیده حداکثر ۵۰٪ حق التألیف به تشخیص کمیته تالیف و ترجمه خواهد بود

تبصره: هرگاه کمیته تالیف و ترجمه تجدید چاپ اثری را ضروری بداند، به شرح ذیل اقدام خواهد شد:

الف) هرگاه اثر بدون هیچگونه تجدید نظر دوباره چاپ شود، حق التألیف و حق الزحمه به نویسنده تعلق نمی‌گیرد در صورتی که این اثر با مشارکت دانشگاه چاپ شده باشد، در تجدید چاپ نیز میزان مشارکت دانشگاه محفوظ خواهد بود.

ب) هرگاه تجدید چاپ همراه با اصلاحات کلی و جامع باشد به طوری که با نظر کمیته بیش از ۵۰٪ تغییر داشته باشد به نسبت درصد تغییر حق التألیف و یا حق ترجمه پرداخت خواهد شد.

تبصره دستور العمل: مبالغ مندرج در دستورالعمل بسته به تصمیم کمیته تالیف و ترجمه و منابع مالی دانشگاه در ضرایب ۱/۱ تا ۲ ضرب خواهد شد.

ماده ۱۲) حمایت از یک کتاب تالیفی یا ترجمه شده به شکل های ذیل می‌باشد:

الف- پرداخت هزینه‌های چاپ کتاب توسط معاونت تحقیقات و فناوری (درمورد کتاب های ویژه به تأیید کمیته تالیف و ترجمه)

ب- پرداخت حق التألیف و حق ترجمه

ج- خرید تعدادی از کتب از نویسندگان تا سقف پنج میلیون ریال با نظر کمیته تألیف و ترجمه

د- دادن وام از صندوق پژوهشی با نظر کمیته تألیف و ترجمه

ماده ۱۳) در متن قرارداد می‌بایست موارد ذیل لحاظ شود:

الف- نام و آرم دانشگاه در صفحه روی جلد، پشت جلد و عطف کتب درج می‌گردد.

ب- در شناسه کتاب، نام دانشگاه در کنار نام ناشر قید می‌شود.

ج- در مورد کتبی که دانشگاه در چاپ آن مشارکت می‌نماید، باید سهم دانشگاه از مقدار فروش کتاب براساس قرارداد با ناشر مشخص باشد و هر ۳ ماه یکبار به حساب دانشگاه واریز یا معادل آن کتاب مورد نیاز تحویل دانشگاه گردد.

د- چاپ مجدد کتاب تنها با توافق دوجانبه امکان‌پذیر است.

ه- کلیه مراحل چاپ و نشر و توزیع کتاب با ناشر می‌باشد و صاحب اثر و دانشگاه در این زمینه مسئولیتی ندارند.

و- درخواست‌های چاپ مجدد هر کتاب مشروط به انجام اصلاحات و تغییرات مستخرج از آخرین تحقیقات در متن بوده و پس از تصویب کمیته تألیف و ترجمه پذیرفته می‌شود.

ز- در صفحات آخر کتاب باید فهرست کتاب‌های منتشره توسط دانشگاه آورده شود.

ماده ۱۴) کمیته‌ای سه نفره متشکل از نماینده معاونت پژوهشی دانشگاه، ناشر یا نماینده ایشان و نیز صاحب اثر یا نماینده

ایشان بر حسن اجرای قرارداد نظارت داشته و در صورتی که در هر مرحله‌ای مشکلی بروز نماید، توسط این کمیته بررسی و اعلام نظر می‌گردد و نظر این کمیته پس از بررسی در کمیته تألیف و ترجمه و تعیین تکلیف نهایی برای طرفین لازم‌الاجرا می‌باشد.